

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วังท่าพระ คณะโบราณคดี ภาควิชามานุษยวิทยา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

320 207 ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบทางสังคม
(Kinship Systems and Social Organization)

2. จำนวนหน่วยกิต

3 หน่วยกิต (3-0-6)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา

วิชาเอกบังคับ วิชาเอกบังคับเลือก วิชาเอกเลือก
 วิชาโทบังคับ วิชาโทเลือก วิชาเลือกเสรี

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

ผศ.กุลศิรี อรุณภาคย์

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 2 / ชั้นปีที่ 2

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)

ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)

ไม่มี

8. วันเวลา และสถานที่เรียน

วันพฤหัสบดี เวลา 9.25 – 12.05 น.

ห้อง บค. 410 คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

2 ธันวาคม 2562

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบบเครือญาติว่าเป็นพื้นฐานที่กำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ครอบคลุมแนวปฏิบัติต่างๆ ของผู้คน ในบางสังคมระบบเครือญาติมีความสำคัญเทียบเท่ากับโครงสร้างทางสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบเครือญาติมีความสำคัญต่อมนุษย์ แม้ว่าแต่ละยุคสมัยอาจมีความสำคัญมากน้อยต่างกันบ้าง
2. เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบเครือญาติกับการเมืองการปกครอง และ ระบบเศรษฐกิจ
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และเปรียบเทียบระบบเครือญาติในสังคมหลากหลายชาติพันธุ์

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้เนื้อหาวิชามีมุมมองที่เปิดกว้างยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระเบียบและโครงสร้างของสังคม โดยเน้นความสำคัญของระบบเครือญาติและการแต่งงาน บรรทัดฐาน ข้อห้ามต่างๆ การควบคุมทางสังคมที่มีอยู่ในสังคมประเภทต่างๆ แนวทางการศึกษาและประโยชน์ของการศึกษาระบบเครือญาติในเชิงมานุษยวิทยาตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของระบบเครือญาติในสังคม

Basic knowledge of social order and social structure, emphasizing the importance of kinship systems and marriage, norms and taboos, social control in various societies, guidelines for the study of kinship systems and the advantages in terms of anthropology, and changes in kinship systems.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
48 ชั่วโมง	ตามความต้องการของ นักศึกษาเฉพาะราย	ไม่มี	ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ เรียน วิเคราะห์และทำ ความเข้าใจ โดยใช้ แนวคิดที่เรียนมา

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

วันอังคาร เวลา 13.00 – 16.00 น.

วันพุธ เวลา 13.00 – 16.00 น.

ห้องพักอาจารย์ชั้น 5 ห้อง 516 คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
หรือตามที่นักศึกษานัดหมาย

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

1.1.1 มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

1.1.2 เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ความเป็นมนุษย์

1.2 วิธีการสอน

1.2.1 สอดแทรกคุณค่าและคุณธรรม ตลอดจนการมีวินัยและตรงต่อเวลาในกระบวนการ
สอน

1.2.2 สอนให้เข้าใจ เกิดสำนึกและตระหนักถึงจรรยาบรรณของนักมานุษยวิทยา เข้าใจใน
ความแตกต่างของคนและสังคม รวมถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ความเป็นมนุษย์

1.3 วิธีการประเมินผล

1.3.1 ประเมินจากการเข้าชั้นเรียนที่ตรงเวลาของนักศึกษา การส่งงานตามกำหนด

ระยะเวลาที่มอบหมาย

- 1.3.2 ประเมินจากผลงานที่ไม่มีข้อความที่แสดงเจตนาทุจริต คัดลอกความคิดของผู้อื่น

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- 2.1.1 สามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ และทักษะที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา
- 2.1.2 รู้ เข้าใจ และสนใจพัฒนาความรู้ ความชำนาญทางด้านมานุษยวิทยาอย่างต่อเนื่อง
- 2.1.3 สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชามานุษยวิทยากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.4 เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบของความรู้ในสาขาวิชามานุษยวิทยา

2.2 วิธีการสอน

- 2.2.1 บรรยายให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหา ความเชื่อมโยงกับสถาบันอื่นๆ ของสังคม และชี้ให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะทางสังคมของมนุษย์แต่ละกลุ่ม แต่ละยุคสมัย
- 2.2.2 บรรยายให้เห็นถึงความคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของระบบเครือญาติในสังคมมนุษย์

2.3 วิธีการประเมินผล

- 2.3.1 ประเมินจากรายงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำรายบุคคล
- 2.3.2 ประเมินจากบรรยากาศในห้องเรียนระหว่างที่มีการอภิปรายร่วมกัน

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- 3.1.1 คิดอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ
- 3.1.2 สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาได้
- 3.1.3 สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะกับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3.2 วิธีการสอน

- 3.2.1 การสืบค้นสาเหตุของประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ การทำความเข้าใจ และแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์
- 3.2.2 สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ระดมความคิดจนเกิดข้อสรุปร่วมกัน

3.3 วิธีการประเมินผล

- 3.3.1 ประเมินจากงานรายบุคคล
- 3.3.2 ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- 4.1.1 สามารถสื่อสารกับกลุ่มคนหลากหลายและสามารถสนทนาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.1.2 สามารถใช้ความรู้ที่ได้นำมาซึ่งสังคมในประเด็นที่เหมาะสม
- 4.1.3 สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

4.2 วิธีการสอน

- 4.2.1 จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน

4.3 วิธีการประเมินผล

- 4.3.1 การประเมินความสามารถในการอภิปรายร่วมกับกลุ่มเพื่อน อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างสรรค์

5. ทักษะ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- 5.1.1 สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถแปลความหมายของข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 5.1.2 สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การฟัง และการเขียน

5.2 วิธีการสอน

- 5.2.1 จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งการพูด การฟัง และการเขียนในกลุ่มผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

5.3 วิธีการประเมินผล

- 5.3.1 ประเมินจากการสังเกตขณะผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนและวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นเนื้อหาวิชาที่เรียน
- 5.3.2 ประเมินจากงานรายบุคคล

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียนการสอน และ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1 (12 ธ.ค.62)	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำรายวิชา - ตกลงเงื่อนไขการเรียนและเกณฑ์การให้คะแนน - กล่าวถึงขอบเขตการศึกษาแต่ละสัปดาห์ - ทดสอบย่อยก่อนการเรียน 	3	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายขอบเขตเนื้อหาและความมุ่งหมายของรายวิชา - กำหนดเกณฑ์การวัดผลร่วมกัน 	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์
2 (19 ธ.ค.62)	<p>หัวข้อที่ 1. การจัดระเบียบทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1 ความหมายของการจัดระเบียบทางสังคมและโครงสร้างสังคม 1.2 รูปแบบของการจัดระเบียบทางสังคม 1.3 ความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติและการจัดระเบียบทางสังคม 	3	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์
3-4 (26 ธ.ค.62 และ 2 ม.ค. 63)	<p>2. ระบบเครือญาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1 คำจำกัดความ 2.2 ความสำคัญของระบบเครือญาติ 2.3 ความเป็นมาของการศึกษาวิจัยด้านเครือญาติ 2.4 ขอบเขตของการศึกษา 2.5 ระบบเครือญาติ : โครงสร้างสังคม <ul style="list-style-type: none"> - ระบบเครือญาติของชาวจ้วง - ระบบเครือญาติของชาวนายาร์ (Nayar) ในอินเดีย 2.6 แนวคิดหลักในการศึกษาระบบเครือญาติทางมานุษยวิทยา 2.7 ผังเครือญาติ (kinship chart) 	6	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน มอบหมายให้นักศึกษาเขียนผังเครือญาติของตนเอง เท่าที่สามารถสืบย้อนไปได้	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียนการสอน และ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
5-7 (9, 16, 23 ม.ค. 63)	3. บรรทัดฐานในระบบเครือญาติ 3.1 Incest Taboo 3.2 กฎการสืบเชื้อสาย 3.3 บรรทัดฐานเกี่ยวกับการแต่งงาน - การคลี่คลายของรูปแบบการสมรส - กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการมีคู่ครอง - รูปแบบการแต่งงาน 3.4 ขนาดและองค์ประกอบของครอบครัว 3.5 อำนาจสิทธิ์ขาดในครอบครัว 3.6 บรรทัดฐานเกี่ยวกับการเลิกครอบครัว 3.7 การสืบมรดก 3.8 การตั้งที่อยู่อาศัย	9	บรรยาย มอบหมายให้นักศึกษา หากรณี incest ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ในรูปของข่าว เรื่องเล่า หรือ myth นักศึกษาแบ่งกลุ่มแล้ว พยายามสรุปค่านิยม ของ “ครอบครัว” ที่ครอบคลุมที่สุด	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์
8 (30 ม.ค.63)	สอบกลางภาค			
9-10 (6, 13 ก.พ.63)	4. กลุ่มที่นอกเหนือจากกลุ่มเครือญาติ 5. เครือญาติกับการควบคุมทางสังคม 5.1 ลักษณะของกลไกควบคุมทางสังคม 5.2 ลักษณะของความผิดในสังคมดั้งเดิม 5.3 วิธีจัดการกับความผิด 5.4 เครือญาติและระบบการเมือง	6	บรรยาย	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์
11-12 (20, 27 ก.พ.63)	6. ระบบครอบครัวและเครือญาติไทย 6.1 พื้นฐานโครงสร้างของเครือญาติ 6.2 เครือญาติกับสังคมปัจจุบัน	6	บรรยาย อภิปราย	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์
13-15 (5, 12, 19 มี.ค. 63)	7. ระบบเครือญาติในกลุ่มต่าง ๆ 7.1 ชาวยูลิตี ไมโครนีเซีย 7.2 ชาวฮูรอน อินเดียนแดง ในแคนาดา 7.3 ชาวนายาร์ ฮินดูในมาลาบาร์ 7.4 ชาวอิกโบ แม่น้ำไนเจอร์ แอฟริกาตะวันตก 7.5 ชนเผ่าดานี เกาะนิวกินี	9	บรรยาย อภิปราย	ผศ.กุลศิริ อรุณภาคย์

	7.6 เผ่าอิฟูกัว ประเทศฟิลิปปินส์ 7.7 เอสกิโม ในอลาสกาเหนือ นักศึกษาเสนอรายงาน ทบทวนเนื้อหาและสรุป		นักศึกษาแบ่งกลุ่ม นำเสนอ รายงานที่ค้นคว้ามา	
16 (26 มี.ค.63)	สอบปลายภาค			

4. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลนักศึกษา	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1.1,1.3 2.1-2.3 3.1,3.3	กิจกรรมที่ 1 สอบกลางภาค สอบปลายภาค	8 16	30% 30%
1.1-1.2 2.1,3.1 4.1-4.3 5.1-5.2	กิจกรรมที่ 2 รายงานและนำเสนอในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ร่วมชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	30%
1.1-1.3 2.2-2.3 3.1-3.3 4.2-4.3	กิจกรรมที่ 3 การเข้าชั้นเรียน อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ในประเด็น ที่ได้รับมอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	10%

เกณฑ์การประเมินผล

มีวิธีการให้คะแนน โดยใช้วิธี อิงเกณฑ์ ดังนี้

80	คะแนนขึ้นไป	A	60-65	คะแนน	C
75-79	คะแนน	B+	55-59	คะแนน	D+
70-74	คะแนน	B	50-54	คะแนน	D
65-69	คะแนน	C+	น้อยกว่า 50	คะแนน	F

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

ตำราและเอกสารหลัก

มณีวรรณ ผิวใหม่. ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบทางสังคม. เอกสารประกอบการสอน
ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. มมป.

ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ. ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2535.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ .กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ พี พี ,2521.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. การศึกษาครอบครัวไทย : ข้อคิดและแนวทางการศึกษา.สังคมศาสตร์ ปีที่
11 ฉบับที่2 (ม.ค -มิ.ย.42).

นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ. คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา. มมป.

นิยพรธรรณ วรณศิริ. มานุษยวิทยาว่าด้วยระบบครอบครัวการแต่งงาน และเครือญาติ. กรุงเทพฯ:
แพรวพิทยา,2528.

บุญลือ วันทายนต์ . ครอบครัวและวงศ์วาน (GN 478 บ.73 2523 ห้องสมุดวังท่าพระ)

ยศ สันตสมบัติ. มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

ยศ สันตสมบัติ. หลักข้าง. กรุงเทพฯ : โครงการวิถึทรรศน์ , 2543.

ยุพา คลังสุวรรณ. แนวคิดระบบครอบครัวญี่ปุ่น. ญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1, 2539.

รัตนพร เศรษฐกุล. (บรรณาธิการ) ชาวจ้วง. จัดพิมพ์โดยความร่วมมือระหว่าง โครงการศึกษาชน
ชาติไทย ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ ศูนย์จ้วงศาสตร์ สภาสังคมศาสตร์
มณฑลกวางสี.

สมเกียรติ วันทะนะ. นโยบายสังคมสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,
2536.

สมเพลิน เกษมรัตน์สันติ. การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวจีน. เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา
สว. 261 คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัครา) (อัครา)

สุเทพ สุนทรเกสซ์. เครือญาติและครอบครัวไทย. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ฉบับพิเศษ (14ธ.ค. 07).

Ernest L.Schusky. Variation in Kinship. New York : Holt,Rinehart and Winston,Inc, 1974.

Ernest L.Schusky. Manual for Kinship Analysis.New York : Holt,Rinehart and
Winston,Inc,1966.

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

1.1 กระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญต่อการประเมินประสิทธิภาพของรายวิชา โดยแทรกใน
การเรียนการสอน

1.2 ส่งเสริมให้นักศึกษาประเมินผลการเรียนการสอนผ่านทางแบบประเมินผู้สอนและแบบ
ประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

อาจารย์ผู้สอนประเมินตนเองโดยพิจารณาจากผลการเรียนและรายงานการค้นคว้าของนักศึกษา

3. การปรับปรุงการสอน

ประมวลข้อมูลจากการประเมินการสอน การแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการ
พัฒนาและปรับปรุงรายวิชาในปีการศึกษาต่อไป

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการ
เรียนรู้ในรายวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาผลการ
สอบ และหลังการประกาศผลการเรียนรายวิชา

5. การดำเนินการทบทวน และการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมินและทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนปรับปรุงการสอน
และรายละเอียดของรายวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้นด้วยการปรับปรุงรายวิชาทุก 3 ปี